

§ 111

Yttrande över remissen Översyn av yrket personlig assistent - ett viktigt yrke som förtjänar bra villkor (SOU 2020:1)

Ärendenr 2020/297-1.3.1.5

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar anta socialförvaltningens yttrande till Socialdepartementet som sitt eget.

Sammanfattning av ärendet

Remissen är aktualiserad av regeringen som har att uppdra åt en särskild utredare att göra en översyn av yrket personlig assistent. I översynen har ingått att undersöka hur arbetsförhållandena, det vill säga arbetsvillkor och arbetsmiljö, ser ut för personliga assistenter hos arbetsgivare i olika sektorer. Assistenterna kan vara anställda hos kommuner, privata företag eller kooperativ eller hos assistansanvändare som anställer sina egna assistenter.

Utredningsdirektiven kan sammanfattas i tre punkter:

1. Undersöka arbetsförhållandena, inklusive arbetsledningsansvaret, för personliga assistenter samt redovisa om det finns skillnader mellan privata anordnare, kommuner, brukarkooperativ och assistansberättigade som själva anställer sina assistenter.
2. Undersöka vilka arbetsuppgifter som kan ingå i yrket personlig assistent och hur behoven av kompetens tillgodoses i dag, om det finns skäl för det.
3. Lämna förslag på åtgärder som syftar till att goda arbetsförhållanden för personliga assistenter säkras samtidigt som den assistansberättigades självbestämmanderätt och integritet respekteras.

Socialnämndens yttrande

- Utredaren föreslår att Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram och förvalta ett samlat digitalt utbildnings- och kunskapsmaterial om personlig assistans. Utbildnings- och kunskapsmaterialet bör innefatta grundläggande lagar och rättigheter såsom LSS, arbetsmiljö, systematiskt kvalitetsarbete och mänskliga rättigheter. Utbildnings- och kunskapsmaterialet ska rikta sig till personliga assistenter och arbetsledare, men även till assistansanvändare och närstående.

Socialnämnden är överens med förslaget därför att det skulle underlätta för personliga assistenterna att bygga upp den kompetens som behövs för goda arbetsförhållanden och en hög kvalitet i assistansen.

- Utredaren föreslår att regeringen ger uppdrag till en lämplig myndighet att kartlägga i vilken utsträckning assistansanvändare söker och får beviljat ett högre timbelopp för att finansiera extra kostnader som beror på att assistenter behöver särskild kompetens eller regelbunden handledning.

Socialnämnden är överens med förslaget för att underlätta för assistansanvändaren att ansöka och redovisa förhöjt timbeloppet.

- Utredaren föreslår att regeringen ger Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i uppdrag att genomföra en tillsyn av hur regelverket om egenvård och vård på delegation tillämpas vid personlig assistans. Syftet bör vara att identifiera vilka delar av regelverket som behöver förtydligas. IVO bör bedriva arbetet i samråd med Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen.
- Utredaren föreslår vidare att regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett kunskapsstöd om egenvård och hälso- och sjukvård på delegation inom personlig assistans. Syftet med kunskapsstödet är att underlätta för assistenter, assistansanvändare och assistansanordnare att förstå vilka regler som gäller.

Socialnämnden är överens med förslaget för att tydliggöra vad olika aktörer inom personlig assistans har för ansvar och befogenheter när det gäller egenvård och hälso- och sjukvård på delegation. I förlängningen kommer det att bidra till bättre arbetsförhållanden för personliga assistenter och till att den egenvård och vård på delegation som assistenter utför blir säkrare.

- Utredaren föreslår att lagstiftningen ändras så att assistenternas arbetsgivare ansvarar för sin personals sjuklönekostnader och därmed får starkare ekonomiska incitament att förebygga sjukdom och arbetsskador för sina anställda.

Socialnämnden är överens med förslaget för att likställa arbetsgivaransvaret inom assistansbranschen som inom andra branscher.

- Utredaren föreslår att det i lagen (1993:384) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) förs in ett krav på att erbjuda assistenter kollektivavtalsliknade villkor för att få anordna personlig assistans.

Socialnämnden är överens med förslaget för att göra det mindre intressant för oseriösa aktörer att söka sig till assistansbranschen. Ett sådant krav skulle också göra det svårare att ha som affärsidé att anställa assistenter med dåliga villkor i syfte att uppnå hög lönsamhet.

- Utredaren föreslår att regeringen tar initiativ till en översyn av lagen (1970:943) om arbetstid m.m. i husligt arbete i syfte att modernisera utformningen av lagen så att den blir lättare att tillämpa. Lagen (1970:943) om arbetstid med mera i husligt arbete, den så kallade hushållslagen, utformades innan personlig assistans infördes för att reglera arbetsvillkoren för hemhjälp och barnpassning.

Socialnämnden är överens med förslaget för att anpassa lagen till dagens förhållanden.

Socialnämndens arbetsutskott har 2020-05-28 § 52 föreslagit socialnämnden besluta att anta socialförvaltningens yttrande till Socialdepartementet som sitt eget.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att socialnämnden bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

- Sammanfattning av betänkande av Utredningen om översyn av yrket personlig assistent (SOU 2020:1), SOC Hid: 2020.1302
- Socialförvaltningens förslag till beslut avseende Yttrande över remissen Översyn av yrket personlig assistent - ett viktigt yrke som förtjänar bra villkor (SOU 2020:1), SOC Hid: 2020.1301
- Socialnämndens arbetsutskotts protokoll 2020-05-28 § 52, SOC Hid: 2020.1341

Beslutet skickas till

Socialdepartementet
Kommunstabem